KAPITOLY Z LITERATÚRY A KULTÚRY

(1ISMKm/KLIKU/22)

ZS 2026/2027

Garant a vyučujúci predmetu: doc. PhDr. Miron Pukan, PhD., miron.pukan@unipo.sk

Spôsob ukončenia predmetu: priebežné hodnotenie
Počet kreditov: 4
Podmienky na udelenie kreditov:

- aktívna účasť na seminároch (účasť je povinná, prípadná absencia /max. 2x počas semestra/ musí byť relevantne zdôvodnená a potvrdená);
- predmet je ukončený priebežným hodnotením;
- v priebehu semestra si poslucháč vyberie dramatizované alebo adaptované umelecké dielo domácej alebo svetovej proveniencie a podrobí analýze tak pretext (východisková próza – poviedka, novela), ako aj posttext (auditívna realizácia v podobe divadelnej či televíznej inscenácie, rozhlasovej hry, príp. filmu), prostredníctvom komparatívneho postupu obe umelecké ontológie študent bude prezentovať na seminári ako svoju odbornú reflexiu a odovzdá ju v podobe seminárnej práce – úloha zadaná a ozrejmená v priebehu semestra (rozsah: cca 6 normostrán , formát A4, Times New Roman, veľkosť 12, riadkovanie 1,5, zarovnanie do bloku), zároveň si vyberie jednu z tém v rámci tematickej náplne seminárov a spracuje ju do power printovej podoby a bude ju prezentovať na seminári, termín odovzdania: najneskôr v zápočtovom týždni ZS.
- Prezentácia komparatívneho projektu (50 %); štúdium tematických okruhov zo seminárov a ich prezentácia (50 %);
- na získanie hodnotenia A musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.
- výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia prezentácií, seminárnej práce a ústnej alebo písomnej odpovede z tematickej náplne seminárov.

Tematická náplň seminárov:

1. Kultúra ako štruktúra, kultúrne formy (jazyk, symboly, história, hypotézy). Teória a funkcie kultúry. Terminologické vymedzenie. Kultúrna pamäť. Kultúrne štúdiá. Kultúrny transfer.
2. Adaptačné a dramatizačné (po)prístupy literatúry v divadle, rozhlase, televízii a filme.
3. Vzťah kultúry a umenia. Sémantika pojmu interpretácia. Interpretačný diskurz.
4. Základné teoretické koncepcie a prístupy ku kultúre a literatúre s dôrazom na subkultúru, popkultúru a populárnu literatúru. Gýč. Alternatívne a marginálne v kultúre. Mainstream a menšinová kultúra.
5. Literárna a divadelná veda a jej štruktúra. Literárne druhy: poézia, próza a dráma. Charakteristika literárnych druhov.
6. Základná charakteristika umeleckej literatúry. Populárna literatúra. Národná a svetová literatúra. Slohovo-poetologické znaky smerov v 20. storočí.
7. Dramatické umenia a ich funkcia v kultúre. Triedenie umení, umelecké druhy a žánre. Základné typy dramatickej výstavby.

Katedra komunikačných a mediálnych štúdií, Prešovská univerzita v Prešove
Adresa: Ul. 17. novembra 1, 080 01 Prešov **Telefón:** 051/7570 842 **E-mail:** miroslava.kortvelyessy@ff.unipo.sk
Web: http://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/ismks/katedry/komunikacne-medialne-studia/

8. Dráma a divadelné dielo. Text drámy a divadelnej inscenácie. Analýza dramatického textu a divadelnej inscenácie. Dramatický text, text divadelného predstavenia, text divadelnej inscenácie.
9. K estetickej kategórii tragického a komického. Dramatické a divadelné zložky komíky.
10. Umelecké dielo z hľadiska sémantiky, semiotiky, intertextuality a recepcie.

Odporúčaná literatúra:

ADORNO, T. W., 1991. The Culture Industry. London: Routledge.
BARKER, Ch., 2006. Slovník kulturálních studií. Praha: Portál.
BOORSTIN, D., 1961. The Image. A Guide to Pseudo-Events in America. New York: Vintage Books.
DALY, S. a WICE, N., 1999. Pop culture. Encyklopedie kulturních trendů 90. let. Praha: Jota.
DEBORD, G., 2007. Společnost spektáklu. Praha: Intu.
HOŘÍNEK, Z., 2003. O divadelní komedii. Praha: Pražská scéna, s. 139 – 196.
INŠTITORISOVÁ, D., 2010. Interpretácia divadelného diela. Nitra: ÚUaLK, FF UKF.
KARVAŠ, P, 1980: K problematike estetickej kategórie komického. Bratislava: Výskumný ústav kultúry.
LAWLESS, R., 1999. Co je to kultura. Olomouc: Votobia.
MALÍČEK, J., 2008. Vademecum popkultúry. Nitra: FF UKF Nitra.
McLUHAN, M., 1991. Jak rozumět médiím. Praha: Odeon.
MURPHY, R., 2006. Úvod do kulturní a sociální antropologie. Praha: Slon..
PAŠTEKA, J., 1976. Estetické paralely umenia. Bratislava: VEDA.
PRAVDOVÁ, H., 2008. Determinanty kreovania mediálnej kultúry. Trnava: FMK Univerzity Cyrila a Metoda v Trnave.
POSTMAN, N., 2001. Ubavit se k smrti. Praha: Mladá fronta.
RUSHKOFF, D., 2002. Manipulativní nátlak. Praha: Konfrontace.
RUSNÁK, J., 2013. Homo popularis: homo medialis? Popkultúra v elektronických médiách. Prešov: FF PU.
ZAVODSKÝ, A., 1971. Drama jako struktura. Brno: Krajské kultúrne osvetové středisko.

Poznámka:

V prípade dištančnej formy výučby bude potrebné plniť priebežné úlohy:

- aktívna účasť online výučby/samoštúdium pripravených študijných materiálov (komentovaná ppt prezentácia, audio-/videoprednáška)
- odovzdanie 3 krátkych reflexií vybraného popkultúrneho mediálneho obsahu/osobnosti (priebežne; každý jednotlivo)
- odovzdanie seminárnej práce (termín, podľa pokynov vyučujúcej; každý jednotlivo)
- absolvovanie online ústnej skúšky (v závere semestra)

Katedra komunikačných a mediálnych štúdií, Prešovská univerzita v Prešove
Adresa: Ul. 17. novembra 1, 080 01 Prešov **Telefón:** 051/7570 842 **E-mail:** miroslava.kortvelyessy@ff.unipo.sk
Web: http://www.unipo.sk/filozoficka-fakulta/ismks/katedry/komunikacne-medialne-studia/